

Передплата

на «РУСЛАНА» вносить:
в Австрії:
на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
вистилкою 7 доларів, або 12
рублів; з вистилкою двічі
в тижні 5½ долара, або 10
рублів; з вистилкою що субо-
ти 4½ долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редації ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Руслановкх псалмів М. Пашкевича

Виходить у Львові що дня
крім неділь руских съвят
о 5½ год. по полудни.

Редація, адміністрація
експедиція «Руслана» при
ул. Осолінських ч. 11. партер
(Фронт від ул. Тихої). Експе-
диція місцева в Агенції
Соколовского в насажі Гавс-
мана.

Рукописи звертає ся лише
напередне застережене.—

Рекламації неопечатані є
вільні від порта. — Оголо-
шеня звичайні приймають
ся по ціні 20 с. від стріч-
ки, а в «Надісланім» 40 с.
від стрічки. Подяки і при-
ватні донесеня по 30 сот.
від стрічки.

Англійська загранична політика.

(X) Смерть і похорони англійського короля і великого європейського політика-дипломата звернули тепер Сачність всего політичного сьвіта на Англію і можливість політичних перемін, які може причинити зміна на англійським престолі. З огляду на то, що Англія таку визначну ролю відіграє в сьвітовій політиці і ще може в найближшій будучині відограти, цікаво буде пригадати всі ті обставини, які витворили сю могутну державу.

Три головні примети цїхують політику Англії в останних чотирох столїтах: любов народу до своєї вітчизни, могутність фльоти і справність лучити ся все з противниками свого ворога.

Головною підвалиною могутности Англії є її морське положенє. Оно додавало народови тої тверезости, сили і понуки, яка звертала її на море і на сьвіт. Але аж в добі Тудорів англійський нарід, тяжко навіщений французкою війною, осягнув суцїлий, працьовитий і добрий внутрішній лад. Велика королева Єлисавета уможливила розумним володарством визволити ся Англії з ярма чужих італійських, німецьких і голландських купців і розпочати власні економічні здобутки. В тім змаганю зустрінула ся Англія з першим ворогом Іспанією. Ворогами Іспанії були зворохоблені Нідерланди, Франція і Туреччина. З усіма тими ворогами Іспанії лучить ся Англія, але го-

ловний удар наносить англійська фльота, іспанській армаді в каналі Ляманш і нищить її. Ледви повалила Англія Іспанію, а вже починає ворожо виступати проти неї Голандія своєю широкою кольоніальною політикою. Навігаційні акти Кромвеля визволяють морську плавду Англії з під переваги Голандії, її фльота воює з Голандією а союз з Францією не зломив вправді могутности Голандії, але приневолив її держати ся в своїх границях. Третім і найбільшим ворогом Англії стала відтак Франція. Половина всеї доби від 1869 до 1815. виповнена завзятою боротьбою між Англією і Францією о верховладу в сьвіті.

Могутна держава Людовика XIV. стояла під кінець XVII. ст. на найвишнім ступні і простягала свої рамена до Канади і Східних Індій. Тепер зближують ся обидва давні противники Англії і Голандії, щоби повалити грізну для них нову кольоніальну державу. Розпочинає ся горяча сухопутна боротьба на чекленних бовищах від Паду аж по Дунай і долішній Рен. Франція була грізним для Англії ворогом а її вороги були союзниками Англії. На сухопуті і поза океаном, в Індії і Америці, веде ся бій (війна Палатинату 1689., іспанська сукцесійна 1701., австрійська сукцесійна 1740., семилїтна 1756. і революційні війни, що починають ся 1793. р.). Англія не викликала розстрою між європейськими державами, але розумно єго вихіснувала, змагаючи все до одної мети: поваленє Франції. До 1756. р. Габсбурска монархія була приятелем Англії, а удари обох держав звер-

тають ся з двох боків на Париж. Аж в тім році проявляє ся зворот: Прус до Англії, Австрії до Франції. У великих війнах з Наполеоном Англія находити ся все по стороні противників Франції, а побіди союзників в 1813. і 1815. закінчують сю завзяту боротьбу.

В дальших роках розвиває ся биєстро великий англійський промисл, ростуть величезні її народогосподарські засоби. Аж до половини XIV. ст. здає ся, що не має она ніякого поважного ворога, аж тут висуває ся новий ворог Англії — Росія, котра посилала ся до Азії, починає боротьбу о Царгород, в Греції, Туреччині і намагає ся зачинити дорогу в Єгипті до Індії. Англія лучить ся з Наполеоном III., але в кримській війні осягає Франція лише перехідні успіхи, але за те для Англії є се тривкий здобуток проти Росії. В пересиленю 1878. р. стояла Англія по стороні Австрії, Біконсфільд і Андраші, Сельсбері і Кальнокі не йдуть вправді наверх разом, але все рівнобіжно проти Росії, а в грізнім німецько-російським напруженю 1887. дає Англія охорону тридержавному союзови. Зірванє німецько-російських відносин, доводить до французко-російського союзу, спершу ворожого Німеччині, але протягом часу щораз більше неприхильного Англії, але якраз в становищі проти Англії не дописав сей союз. Франція була приневолена в боротьбі о Фашоду 1898. покорити ся, а проти Росії заключила Франція союз 1902. з Японією, після котрого вже по двох роках дійшло до російсько-япань-

О. П. А. Шеган (P. A. Sheehan).

Мій новий сотруди́ник.

Оповіданє із записок ірландського пароха.

Переклав Володимир Держирука.

(Дальше).

— Пощо марнувати аж дві сьвїчки! говорять старша сестричка. — Одна вистала бач цілком.

Вкінці згодила ся на дві, бо так бажав о. сотруди́ник, а найменше бажанє його є нині приказом для неї.

Так отже: мужчини і молодїж йдуть сповідати ся до о. Летбі, а старі жінки і діти до мене. Кажуть, що острє слово „старого“ не так разить, як паньська мова сотруди́ника.

Колиб так Ангел Хранитель спитав, що мені бракує, годі було би одвітати, бо все сповняю сей сьвятий обовязок слуханя сьв. сповіди без чувства найглубшого упокореня. Легенька глухота одного уха і потреба витягнути нерав ногу, в якій маю ревматизм, робить для мене сповідальницю невідданю. Тому сїдаю звичайно на фотелю перед образом Матери Божої, окутаний в плащ, що неодну ніч перебув зі мною в горах. Дїтвора підходить до мене без тїни тверогі, ступаючи незручно по дивані, неначе на нїм находять ся голки, або шпильки, а коли стане перед фотелем, складає замарані рученьята, відгортає з твари поковдане волосє, дивить ся мені прямо в очи і виявляє преді мною і Богом свої гріхи. Боже мій, що се за гріхи! Біда і невинність трудили ся рука в руку, щоби душі сї

зробити ангельськими, щоби з тих оченят блистїло внутрішнє сьвітло. Крізь дрібні тїла сьвітить луч сьвятости і віри, неначе крізь стїни опалю порцелянових ламп. А коли дам розгрішенє, дївчатка говорять мені: „Дякую, отче!“ А хлопці: „То гаразд!“ Таким тоном говорять, неначе хотять додати: „Старий товаришу!“

По них надходять старі жінки. Боят ся дїткнути ся ногами дивану, чалапають по вивоскованій долівці, лишаючи на нїй плями болота. Опісля перехилиють ся в зад, відмовляють по кельтійськи символ віри, опісля знов простують ся, прибирають поставу, повву гідности, а поправляючи хустки на голові, стоять неначе правники, що мають промовляти перед судом. Вкінці зближують ся до мене щоби — вічо не сказати! Господь з ними! Невинні душі! І по що тільки приготования? Не дивно, що мій сотруди́ник говорить, що ми маємо материял, при помочи котрого можемо здобути в Ірландії нове чудо сьвіта, замінити її на острів сьвятих. А однак чогось бракує! Говорить він мені нераз, що відчуває, неначе працює в темряві. Не може зрозуміти характеру тих людей. Є в них якась загадка, якась тайна. Є якийсь сьвіт укритий думки і чувства, не явний. Де ключ до сеї загадки? О. Летбі глядить за ним всюди, але не може найти.

Для мене є дуже ласкавий й чутливий. Коли зачав відправляти богослуженє на честь Серця Ісусового, зворушив всіх. Обіщували собі вічне спасенє, коли в часї сего богослуженя кождої пятниці запричащавать ся.

Раз вечером в четвер, коли завивав вітер сумно, каплі дощу били об шиби а веселий огонь палакотїв в моїй печі, почув я тихе кїв-

танє до дверей. Відкладаю „Думки“ Паскаля*), що є для мене якоюсь дивною приманою, хоч не люблю їх автора.

— Кількоро дїтий бажє говорити з отцем парохом — сказала Ганна — а я навіть не гадаю, щоби отець добродїй мали виходити з хати в таке поганє веремя!

— Приведи їх сюди, побачимо! — сказав я.

Нєсьміло увійшли, понихаючи одно друге і розглядали ся по комнаті.

— Чого хочете? — сказав я до них.

— Ми прийшли до сьв. сповіди.

— Чи надїєте ся нині умерти, що так напрасно хочете сповідати ся?

— Ні, на завтра припадає перша пятниця.

— Нехай і так, то що з того?

— Обходимо девять-тижневе торжество, коли отже опустимо одну сьв. сповідь, то треба зачинати від самого початку.

— Побіжіть до о. Летбі, він вас висповідє.

(Дальше буде).

*) Blaise Pascal, французский фїлософ і математик (1623—1662). Його „Pensées sur la religion“, фрагменти в осталих його записок, про які говорять Шеган, — се неначе Аполюн християнської етики і скарбниця позитивних релїгійних основних думок. У нас, на жаль, сей твір майже незваний, хоч легко його дістати в німецькїм перекладі із з'їдливими замїтками Вольтера і передним словом д. Генрика Гессе в бібліотеці Рекляма чч. 1621—1623. — Пр. пер.

скої війни. Англія позбуває ся найгрізніш- ших ворогів в середній Азії, а розмежена впливів в Перзії загінчує добу панованям Росії.

Тверезій рішучости Англії була при- неволена уступити Іспанія, Голяндія, Фран- ция і Росия. Тепер побачила Англія ново- го ворога Німеччину. Зростаючий великий промисл Німеччини і єї могутна торгівля стають невідгидними для Англії, одушевле- не тим для Бурів немиле вражає Англію, а зріст німецької фльоти стає грозою для неї. Відомо, як король Едвард заповідав безуспішно в Ішлю наклонити цісаря Франц Йосифа, щоби відступив від тридержавного союзу. Колиж цісар не послухав намови Едварда, почало ся важке балканське пере- силене, щоби покарати Австрию за єї опір. Едвард умів порозуміти ся з Францією і Росією. Франция упокорена в спорі о Фа- шоду і Росия побіджена англійским воро- гом, Японцями, стали союзниками Англії в політиці ворожій Німеччині. Але непохи- тність Німеччини й Австрії і союзна вір- ність обидвох цісарів спинили тоді небез- печну війну, котра була би викликала сві- тову боротьбу і запевнила народам Європи мир і спокійний культурний розвиток.

Чи тим усунено вороговане між Ні- меччиною і Англією, годі тепер сказати. Але з великого і могутного розвитку Ан- глії можна виснувати науку, що віра наро- ду о свою державу зробила державу мо- гутною і удержала її такою. Зробило се довіре Англичанина до єго держави, довіре, котре єму каже: чи се добре, чи зле, але се для мові вітчизни! І сего повинні нав- чити ся народи Австро-Угорщини, віри і довіря до монархії. В 1908. висіла війна вже на волоску, але тоді навіть сї відзи скали віру в монархію, котрі були вже зне- вірились, бо побачили, що в сій старинній монархії збереглись ще величезні, невиди- мі сили.

Ціла правда про радикалів.

Свящц. Ю. Дзєрович.

(Дальше).

4. Оправданим був би радикалізм, колиб наше духовенство ішло против народа, колиб наші свьященики всі загалом без виїмки ішли против інтересів нашого хлібороба, нашого му- жика. Тимчасом я тут наведу два типи двох свьящеників найдених таки в радикальних писанях а іменно один тип з „Панських жартів“ Івана Франка, а другий винятий з „Зорі“, місяч- ника видаваного Кирилом Трильовским.

В „Панських жартах“ являє ся старенький свьященик ідеальним типом, не-аби-яким бать- ком панщиняних громадян. Він став у себе учи- ти в дома сільських дітей і нахилати людей до тверезости. Та якраз такі просвїтні змаганя не подобали ся пану Мікуцкому, що вмів хлопів тиснути, що дер безпощадно данини та бувало говорив: „Хлоп має вміти орать, косати і дівкою в танци носати, та вірує та „отченаш“, — а письма не треба хлопцє знати!“ Се був тип пан- ка-недолюдка за часів панщиняних. Колиж раз пан Мікуцкий довідав ся, що громадяне хочуть будувати школу та що свьященик радить їм, ровстати ся з шинком, то загорів ся гнівом на „попа“, кажучи, що він громаду „бунтує“. Але по стороні громади стояв комісар-Німець, що панам добре давав ся в знаки і боронив мужи- ків від їх напасти.

Колись то він сватав дочку у пана, так єму не тільки відказали, але ще й оказию єму таку зробили серед гостей, що бідолаха мало костий втікаючи не поломив. Від того часу мав сей комісар крайній гнів на павів. Аж ось оповістив він громадянам, що цісар хоче їх зроби- ти вільними. Як они про се дізнали ся, то всі валом повалили ся на попівство і заявили пан- отцеві, що хочуть на волю заслужити, що всі присягнуть Богу, не пити від нині до віку віч- ного, Але старенькі єгомоть порадили їм вижи- дати ще два місяці до нового року, бо „присяга не жарт!“ І дїждались громадяни того нового

року і прийшли під церкву та побачили, що двері заперті; — від паламаряж довідали ся, що прилетів з двора атаман і від нього відобрав ключі. Тоді зворушив ся нарід і велів дзвонити на тривогу. Аж ось надлетіла ватага панських посіпак з нагайками! І крикнув атаман, щоб усі розходились, — сеж не сьвято, а будна днина: пан сказав людям і полови іти на панщину і рубати ліс! Мир не стерпів і хотів кинутись на посіпак, коли ось явив ся піп та ледве-не-ледве влагодив колотнечу, сказавши їм, щоби поко- рились, коли

„Схотів пан взяти грїх на душу,
Схотів у сьвято рокове
Нам церков Божу замикати
І нас на панщину всіх гнати, —
Най буде і так! Хто поживе,
Побачить, що то з того буде!“

Саме тоді розшалїлась люта буря, коли мужики їхали до ліса, „та ба сильїйша панська воля, ніж та метіль посеред поля!“ Коли глядь, аж і з попівства їдуть сани, на санях піп, ата- ман і слуга. Відтак станули сани перед двором, а в брамі явив ся Мікуцкий. Він став знущатись над попом, що мов добрий пастир іде туди, де іде й стадо. Але старенький пан-отець сказав єму, що в сьвітї без ріжниць усе свої границі має, і що ніхто таких границь безкарно не пе- реступає! — В лісі стали люди дрова рубати; відтак крикнув атаман, щоби піп тягнув дрова на купу. Та ст слабосильний старець знеміг ся зовсім і мов скипка впав у сніг з патином. Ко- лиж посіпаки штуркали і піднимали єго, то ки- нулись на них громадяни з сокирами. Аж ось посіпаки наче зблїдли і занїмили, та кинувшись людям до ніг, просили їх о пощаду. „Господь з вами!“ — покликували они, — „що робите? Хи- баж се ми з охоти власної се робимо? Хибаж над нами не той сам пан, що над вами?“ Та ось появил ся між людьми сам пан і став з них глузувати, що сейчас рвуть ся до сокири, дарма що він тільки жартував!“ А вжеж знемагаючий піп озвав ся до нелюдка в останне ось яким віщим словом:

— За жарт той, пане,
Я скаргу перед Божий суд
Заношу; нині ще там стане
Мій дух, а твій нім рік сей кане
У вічність — тож туди зазвуть!
Добро твоє в злодійські руки
Піде, й слїду не буде знать
Твого бутя, — сини і внуки
Сей жарт твій будуть проклинать!..

І повезли громадяне слабого пан отця до- мїз: жите плило із уст єго струйками крови, — ввесь він уже холодний став і процаючись з людьми прошептав: „Прощайте діти! І простїть єму — лишіте кару Богу!..“

І справді такого чудового типу, як піп-апо- стол в „Панських жартах“ не було до тепер ще в нашій літературі — типу, що зріснись одною долею з народом, словом своїм і правдою сво- єю наче в руках держить єго волю, єго пульс, єго кров!

І таких попів-апостолів у нас тьма тьменна. Є одиниці єгоїстичні, незлюблені народом, — які впрочім в кождім стані найдуть ся, але за- гал духовенства нашого, пересїчний свьященик наш, се батько, се опікун народа.

(Дальше буде).

Огляд часописий.

(Тверезий голос польский з нагоди університет- ских недавних подій).

(Конець).

В другій частині автор статі „Rusinofohia“ вказує на се, що ректор карткою на дверях оповістив про зачинене університету на один день, бо мара заворушень не щезла. Дехто (всеполька) приписував се вістям про мнїме уоружене укр- руских студентів готових до демонстрації, хоч такий спосіб ректорский може лише хвилево по- могти, а невдоволене буде зростати, наколи ста- новище певної групи (всепольскої) польскої су- сьильности не змінить ся супроти домагань укра- їнської молодежи, а тоді зачинюване дверий не поможе. Автор зазначає, що націоналістична за-

горілість, патріотизм партії монополїзуючої для себе права до відчуваня народности і роздаваня патенту на неї, нині в Галичині торжествує в обидвох таборах і український націоналіст не ріжнить ся ідейно від польского і коли поста- вить побіч себе сї два вислови — руска небез- пека і ворог-Поляк, то можна зовсім між ті два вислови вставити „знак рівняня“.

Часть польскої суспільности, затроєна окли- ками експанзії, затроєна штучно на взір і бо- жище підставленим під очи ідеалом прускої дер- жави, не може спокійно перевести сего, що тут під боком починає виростати нарід з окремиш- ньою культурою, із зростаючою сьвідомостю, з домаганями рівноправности супроти тягарів на- кладаних центр. властями. З другого знов боку часть укр.-русского народу, не переробивши ще процесу витворювачя народного почутя, не пере- думавши питання суспільного становища, глядить односторонно в лице хибної політики одного з польских сторонництв (всепольків) і запізнає польский нарід, в середниках діланя не переби- рає, не глядить методи, ділає наваня, нервово, пристрастно.

„І так стаємо в блуднім колесї. З одного боку гомонять оклик неоправданий Українця: за- брати їм все здобуте, бо здобуте нашою крив- лою (се хибний погляд автора, бо нашим окли- ком є „не чужого ми бажаєм, а свого то права!“ — Ред. Русл.), они стоять нам перепорою, геть з цими і з їх політикою! З другого знов боку розпаношив ся розпервований обломок польскої суспільности, котрий аж до посїданя губ кличе: Чуй духу! Руска небезпека їде! В збірній фантазії українский нарід прибирає по- стать завзятого молодця з топірцем в руках, а польский нарід в уваї розпертого в чужім фоте- лю цивїка.

„Обидві сторони упали жертвою шовіністич- ної сугїстії і зором безчужувенним наслідком безнастанного вдивлюваня в блудну точку, пере- стали себе обопільно бачити у властивім одягу, перестали відчувати границю між тим, де є на- рід і єго благородна ідея а тим, де єсть партія і єї політика. Треба отже відорвати зір від мари і глянути глибоко в себе, а відтак спокійно на инних, тих справдешних. Неперечно ми покли- кані (оба народи) до спївділаня а станули на двох розбіжних краях. Неперечно, що польско- рускі взаємини не уложили ся так і не инакше наслідком добре зрозумілих тенденцій наци- ональних, але єго накиннули демагоги безкритич- ний або мало критичний масї. Польска суспіль- ність домагає ся обезпеки польского характеру університету і збереженя для себе сеї сьвятинї наук. Алеж оправдане також є домагане утво- реня окремого укр.-русского університету, до чого повинні польскі кермуючі в Галичині чинники допомогти, а в переходовій добі повинні умож- ливити укр. молодежи витворити сакї-такї під- стави до нового університету, а тимчасом поль- скі політики, протиставляючи собі ті два дома- ганя, сотворили з того для себе партийний інте- рес, жерело заколоту і спорів, щоби на тім збу- дувати собі престіл, на котрім сидять одинокі сторожі польскости!

„А коли загал допоминає ся сповнення сих домагань, тоді они кажуть устами народових по- літиків: не можемо! То Русини перешкоджують і спиняють свободу наших рухів. — А укр. де- магог шепче: щож робити?! Щоби не Поляки, все було би добре, але они мають керму в Га- личині і добро нам забрали. А там на долині, бо і в горі навіть водять ся за чуби дві суспільно- сти, не знаючи, що третій сам пособлюваний ла- комими пророками народними сьміє ся в кулак і рад би з замкненя університету.

Чи сей голос отверезить всепольків, сумні- ваємо ся, але решта польскої суспільности по- вянна над тим призадумати ся.

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Угорский президент міністрів гр. Куен-Ге- дерварі виголосив дня 22. с. м. в четвертїм бу- дапештєвским окрузї програмову бесїду, причім говорив він незвичайно отверто. Чувства сампа-

тієї європейських культурних народів для Угорщини проминули безслідно наслідком сумних подій з останніх літ. Притім край економічно зовсім зруйнований, позаяк його видатки зросли лише протягом останніх чотирох років о 40%. Замітно, що президент міністрів говорив також про конечність збільшення видатків на військо; він боронив сеї справи з такою безглядністю, яка ледво чи можлива на яких передвиборчих зборах. У перше від довшого часу можна було почути в тій бесіді також слово, звернене в чесний спосіб проти військової постулятової політики, причім стверджено, то коли окаже ся конечність військових видатків, не треба дозвіл на них робити зависимим від дрібних і поверховних умов. Отже як бачимо, то й в Угорщині можна сказати слівце правди в справі домагань військових концесій. Впадає в очі те, що президент міністрів піднав також впливам девізи кошувців про „приготовлене самостійности і независимости краю“, хоч притім додав він обережно „основаної на краєвих законах“.

Заграниця.

Таніп доносить, що Порта видала обіжницю до опікунчих держав, в якій висказує своє вдоволене з останньої ноти тих держав і взиває їх, щоби спинили виключення магометан з кретьського парламенту. Притім звертає Порта увагу опікунчих держав на наслідки, які викликала відмова зложення присяги зі сторони магометанських послів. А іменно здержано номінації магометанських кадів. Тому просить Порта опікунчі держави о інтервенцію в тій справі.

Царгородські часописи оголошують розмову з міністром маринарки. Він заявив в справі ескурсії турецької флотії на Архіпеліг, що Туреччина викидає сповнення обітниць опікунчих держав; колиб одначе показала ся потреба, що Туреччина буде сама приневолена боронити своїх прав, то правительство не зволікалоб зі сповненням свого обовязку.

Англійський міністер внутрішніх справ оголосив слідуєче королівське письмо: „До мого народу! Голоси привязаня і щирого відданя, які пронесли ся в усіх частях держави в память мого улюбленого батька, а особливо відданя почасти йому в столиці в часі його останньої подорожі на місце вічного спочинку та терпеливість і повага, з якою величезна маса улюблених підданих вижидала спосібности, щоби почитати у останче його память, порушила мене і мою родину до глибини. Сей так наглий і несподіваний біль, хоч як би він не був тяжкий, дав мені можливість пересвідчитися, що ся втрата спіткала зарівно мене, як і мій нарід. Я не остав сам. Ся гадка додає мені відваги, глядіти з надією в будучину з вірою в Бога, з довірем до мого народу і в пошанованю прав та конституції мого улюбленого краю. — Юрій“.

В статі про політичне значення участі міністра заграничних справ Пісона в похоронах короля Едварда пише Temps: „Ніхто не думав про се, що цар Вільгельм і міністер Пісон будуть займали ся при тій нагоді політикою. Оба они висказали надію на мир і згоду в будучині, оперті на чесних угодах всюди, де такі угоди можливі. Франція і Німеччина здійснили протягом кількох місяців сю згоду в певних точках не понижаючи свого достоїнства і не заведуючи своїх інтересів.“

Просимо відховити передплату.

Новинки.

— Календар. В четвер: руско-кат.: Гликерій; римо-кат.: *Боже Тіло*. — В п'ятницю: руско-кат.: Ізидора м.; римо-кат.: Гликерій.

— В справі руського університету читаємо в „Congres. Centrum“ інтервю з д-ром Гломбінським, з якого довідуємо ся, що переговори ведуть ся дальше, щоби університетови у Львові забезпечити польський характер та щоби Русини не стрічали перепон, як би хотіли габілітувати ся на сім університеті. Отже про віддане руських катедр д-р. Гломбінський не згадує ані слівцем. „N. fr. Presse“ противить ся, щоби справа

окремого руського університету була поладнана царським розпорядженням, бо тут компетентним є рішати лише парламент „Die Zeit“ доносить, що в найближшій тижні відбудуть ся переговори, в яких возьмуть участь в польській стороні: мін. Біліньский і Дулемба, намісник Бобжинський, д-р. Цвєклінський, д-р. Гломбінський і Старжинський, а з сторони Русинів д-р. К. Левицкий і д-р. Колесса. В руських кругах, пише „Die Zeit“, мають надію, що з огляду на міжнародну ситуацію сим разом конференції доведуть до конкретного вислідку, а царське розпоряджене відділить руські катедри в окреме автономне тіло, яке буде зародком руського університету на разі з трема факультетами. Згадане царське розпоряджене має явити ся ще перед кінцем літньої сесії.

— Голоси польської преси після „блєстящій рѣчи“ д-ра Крамаржа. „Gazeta narodowa“ зазначає, що ще ніколи не ширило ся так в Галичині православє і що ніколи не явило ся тут тільки шпїонів, скільки тепер. Річ ясна, що східній сусід не робить сего для щастя і могутности Австрії, але для вигоди Росії на случай війни з Австрією. Яким чином можна отже брати га зле поліції, яка старає ся в сім напрямі перебити пляни Росії? Скорше можна дивувати ся, що д-р. Крамарж в ролі посла виступив як оборонець російських інтересів. Інша річ, якби дійсно силою історичного розвою, витворив ся в Австрії якийсь відломок, якась галузь російського народу, тоді гляділи би ми іншими очима на матеріяльну піддержку сего відломку якою небудь здержав царя. Але коли нема сумніву, що в Австрії не живе ніякий відломок російського народу, але живуть одиниці, яким невідомо з яких причин, захотіло ся вважати себе Росіянами, то законне переслідованє стремленя, яке має на меті, утворити в нас московський нарід, вповні дозволене і гідне одобреня, як умірковане, охоронне средство против евентуальних клопотів на случай мира, а великої невинности в часі війни, якої вислід дуже сумнівний, а яка мусіла би наступити, якби тут розжили ся Росіяни. Краківський „Czas“ дивує ся, що Крамарж виступив в обороні православя і то в такий спосіб, що він не жадав свободи для совісти, лише свободи для агітації, яка має на оці совість і релігійні почуваня. „Czas“ зазначає, що доси роблено дуже мало, щоби оберечи державу і католицьку церкву перед небезпечкою, якою сей рух грозить. Против такого руху треба бороти ся зі всею рішучістю і силою. Краківська „Nowa Reforma“ зазначає, що в Галичині цілий московський нарід складає ся з групи провідників, які знають, чого хочуть і з товпи селян, яких упевнюють провідники, що „настояща Русь“ находить ся в Москві і Петербурзі. Тому не дивно, що відпоручники австрійського правительства заявляли нераз, що російського народу в Галичині нема, з вимккою липованів (5 000 душ) в Білій Криниці. Тому австрійські власти повинні докладно слїдити за напрямом і результатами російської агітації в Галичині і Буковині, щоби провідники не надуживали її до штучного витворюваня незвісної доси російської національности на шкоду австрійської держави. — Всі ті голоси страшно не подобали ся „Галичанам-ви“, який плаче, що в очах польської преси „русская идея“ — „это шпіонажа, ширенєе православія, служеніє руському правительству“. Не даром, правда коле в очі.

— Новий цвѣтокъ украинской благовоспитанности. Під сим заголовком наговорила „Прикарпатская Русь“ (ч. 191) „українцям“ питомцям львівської духовної семинарії від тата і мами та довнесла, що пнїомці в церкві мали в часі акафіста співати слова: „Радуй ся невѣсто неневѣстная“ і „Адилуя“ на мотив: „Ми гайдамаки, ми всі однакі“. Розумьєш що в тій денунціяції нема слова правди, а ми обіцуюмо ректорам „Прикарпатской Русі“ премію в виді гузика від камісельки, як она втне ту штуку і підложить згадані церковні пісні під арию звісного ради кального гимну.

— Процес Гофрїхтера. Судова розправа проти Гофрїхтера триває імонірно кілька днів, а може і цілий тиждень. Буде се залежати від того, як довго займе читанє актів. Гонорять, що вирок оголосять вже нині. Інші знова кажуть, що акти процесу мусить вперед переглянути комендант корпусу, а се займе доволі часу. Тим чином справа протягнула би ся кілька тижнів. Зрештою нічо точно не знати, бо розправа веде ся в тайні до того степеня, що офіцари, призначені до складу суду, явили ся були в звичайній одїжї, а передягали ся в суді в парадні однострої, які вислали наперед своїми слугами.

— Заведені надїї. Що зчачить реклама, можна бачити з історії комети Гелєя. Така маленька, безхвоста, темна і невидненька кометка заінтересувала собою весь цивілізований свѣт. Вже перед півроком дрожала ціла земля зі страху перед єї хвостом. Були і такі (навіть під Станіскавовом!), що з розлуки перед кінцем свѣта продавали своє майно і піли по корчмах на забій. Нині нема людини, що не чула би про ко-

мету Гелєя і що не шукала би єї вечерами на небі. Кождий однак шукає комети великої, хвостатої, бодай так завбільшки як мітла, і не хоче вірити, аби кометою була другорядна і замрачена звїзда, як саме тепер комета предстає ся. В такому виді показує ся тепер комета що вечера між год. 8½ а 10. на західнім небі. Тепер она вже віддалков є дуже скоро від землі, а земля від неї і годі надїяти ся, щоби ясність єї збільшила ся навіть в безмісячній ночі.

— Шевченкове сьвято. В великій салі „Народного Дому“ у Львові уладили в суботу учениці віділової школи Р. Т. П. концерт в XLIX роковини смерті Кобзаря України, Тараса Шевченка. В програму входили отсі точки: 1. Вступне слово; 2 а) Шевченко-Кишакевич: „Калина; б) Федькович-Нижанковський: „Понїмили по Україні“ хор дівчат; 3. Шевченко: „Сон“ деклямація; 4. Florian Hermann: „Reverie russe“ фортепян; 5. „Шевченкови — Українки“ деклямація; 6. Шевченко Воробкевич: „Огні горять“ хор дівчат; 7. Шевченко-Крижановський: „Рече та стогне“ фортепян; 8. Шевченко: „А. О. Козачковскому“ деклямація; 9. Яровський: „Думка — Калинушка“ фортепян; 10. Мендельсон: а) „До жайворонка; б) В. Самійленко: „Наша славна Україна“ хор дівчат; 11. Закінченє. Концерт сей був признаний по всій імовірности тільки для шкіл Р. Т. П., бо крім беручих участь в концерті і учениць школи було доволі мало старшої публіки. Усі точки концерту вивели учениці звірцево, видко було, що учительські сили і учениці не жалували труду, щоби поза годинами шкільними вложити працю в приготованє, щоб почитати память народного Генія, котрого імя носить школа віділова Р. Т. П. Вступне слово воголосила учениця О. К. з таким зрозумінєм і відчутєм змісту, який мало коли доводить ся бачити. Промова була дуже совісно оброблена а поміж поетичні гадки вилетено влучно відповідні сентенції поета, зображуючі єго власне житє. В деклямації „Сон“, яку поет присьвятив М. Марковичі, здавалось слухаючи, що бачить ся сю убогу матір, що „на панцині пшеницю жала“. Та успокоївши розплакану за сномачи дитину сама з утомю заснула і „снить ся їй: той син Іван...“ Неменше з чутєм була віддана гарна деклямація незвісного поета чи поетки п. з. Шевченкови — Українки. Деклямацію поеми Шевченка „А. О. Козачковскому“ також віддеклямовано з великим таланом. Помежи деклямації були вилетені співи та гри на фортепяні. Співи під дїрїгентурою проф. Мартиняка випали зовсім удачно і бездоганно. Вечір скінчив ся високо патріотичною промовою п. К. Малицької, і нашим народним гимном. Усі учениці і нечисленні старші гості розійшли ся домів з великим одушевленєм і вдоволенєм. Ті, що не мали щастя бути на концерті, нехай жалують. Шкода, що не дано сего концерту публично, може хоч строхи прийшло було нашої інтелїгенції; та при не до грошеняць, а гроший школи Р. Т. П. взагалі потребують. В школі будучність, тож не надумуймось довго а складаймо датки на школи Тов-а педагогічного. — *Гість*.

— Польско-руську справу в Галичині радить д-р. Брон. Потоцкий полагодити в такий спосіб, щоби Русинам признати народну автономію в справах культурних і просьвітних. Сойм в тих справах радив би в двох секціях, польській і руській, а кожда з тих секцій орудувала би фондами розділеними між них процентово після податкової сили обох народностей. Очевидно переведено би при тім національний катастро. — Свої виводи подає д-р. Потоцкий в окремій брошурі.

— Самоубийство у вязниці. В слідчій вязниці при ул. Баторія відобрав собі житє ювілер з Відня Фрїдрых Крїгер. Коли арештантє полягали спати, Крїгер здохмав із стїни горіючу лямпу, виляв на себе всю нафту і підпалив ся. Полумїє страшно єго попекла і він зачав кликати на ратунок. Дозорець вязниці збіг зараз до казни і угасив огонь, але вже було за пізно. Крїгер позиставав від падолиста 1909. у вязниці під закидом наміреного обманства на шкоду відєньського товариства асекураційного. Він приїхав був до Львова, наймив собі комнату в готелю „Гранд“ яко ювілерський агент, що продає золоті товари. На другий день заалармував службу готелєву, що єму вкрадено годинники, ланцюжки перстені і т. п. загальної вартости около 70.000 К. Полїція розвела була тоді доходження і прийшла до переконаня, що крадіж вїдумана в тій цілі, щоби від відєньської асекурації вимантити 70.000 К.

— Д-р. Дим. Марков скликав у Відні „студенческое собрание“, на яким запроветовано против переслідованя „руських“ в Австрії, жадано утвореня катедри „руської“ літератури в відєньським університеті і признаня „руського“ язика краєвим.

— „Прикарпатская Русь“ (ч. 191), доносить, очевидно своїм сторонникам — „батьошкам“ галицким, що петербурский митрополит Антовій „опасно забодѣль“ і що „во всѣмъ церквамъ“ будуть отслужені богослуженія о єго выздоровленіи“.

— **Огні.** В селі Смиківцях коло Тернополя вибух оводі грізний огонь, котрий в короткім часі знищив 3 господарства і нароби́в тим більшо́ї шкоди, що погорівші будинки не були обезпечені. — В Бориславі підчас оводішної тучі вдарив грім в закін на Раточині, котрий від разу ставув в поломіни.

— **Польско російська комісія,** яка радила в Петербурзі під проводом Хомякова, розв'язала ся, бо до нічого позитивного не могла довести. Крім гр. Бобрінського виступив з комісії також деп. Львов. Перед розв'язанем комісії списано в тій справі протокол.

— **Хто має бути в Софії** на славянськiм зїзді, вчислює «Новое Время». Отже: 25 Москалів, 15 Болгарів, 10 Сербів, 10 Чехів, 5 Словінців, 5 Хорватів, 2 Словаків і 1 Поляк з Німеччини.

— **Двобій.** Czern. Allg. Ztg. доносить: Муж російської піддавої гр. Трепанової, яка була управителькою розв'язаного в Чернівцях дівочого „русского пансіона“, вислав до пос. Ник. Василька двох свідків пп. Хоца і д-ра Маркова, щоби зажадали від него сатисфакції за мниму обиду госп. Трепанової. Госп. гр. Трепанов є укінченим студентом прав.

— **Дрібні вісти.** На личаківськiм передмістю у Львові засновує ся Руска Захоронка. На оводішних зборах по рефераті п. Пісецького, поручено комітетови, на чолі котрого станула ініціаторка п. Зацерковна, зайати ся сею справою. Жителів сего передмістя завізвано до деклярованя хочби найменших жертв на удержане захоронки. — Купець в Бродях Галяцер сподівав ся дістати в Волочиск лист з 3.000 рублями. Лист той семи днями надійшов, але замість рублів були кусники паперу. — Дня 16. с. м. невисліджений доси розбишака убив в лісі коло Борислава Жида в цілі рабунку, а дня 17. с. м. якісь розбишаки напали вночі в Мразниці на Жида і загрозили єму револьвером, забрали єму 30.000 К готівкою і годинник та втікли. — Перед судом присяжних у Львові веде ся карна розправа против Дацка Волоска із села Салашів, равського повіта, котрий дня 25. жовтня минулого року убив вїйта Семка Багрія, коли той їхав через ліс в Рави рускої. Волоско має тепер 51 літ і був вже в липню 1880. р. засуджений на кару смерти за убите Івана Штальмайстра, але цісар в дорозі ласки замінив єму ту кару на доживненну в'язницю а пізніше в дорозі амнестії казав випустити єго на волю. Вчера розправу відложено в цілі покликания нових свідків.

Оповідки.

— **На Ясну Гору!** Подібно як в минулих роках так і сего року приготує ся богоміле в честь Преосв. Богородиці на Ясну Гору до Гошова. Люди, що хотять взяти участь в сiм св'ятiм богомілю, звольте зголосити ся до ОО. Василян у Львові, ул. Жовківська ч. 36. Зголошувати ся можна або самим, або через своїх Впр. ОО. Духовних. Ціна їзди там і назад вносіть: Зі Львова 4-90 К, з Пустомит 4 К, зі Щирця 3-80 К, з Миколаєва 3-10 К. Відїзд є назначений на 11. н. ст. червня в суботу рано. Поворот 12. н. ст. червня в неділю вечером. Близші відомости подасть Монастир при замовленю білетів.

— **Заг. збори „Дністра“** відбудуть ся завтрішнього четверга о 10. год. рано у власній салі при ул. Рускій 20. Перед зборами відпраить ся панахида за душу бл. п. дир. Ярослава Кулачковського.

— **Руский Інститут для дівчат** в Перемишлі веде від довших літ жіночий ліцей, котрий сповняє свою просвітну задачу між руским шкільництвом і дає спомогу по ліцеальній матурі посвятити ся практичним наукам. З ліцеальною матурою може учениця легко доповнити матуру учительської семінарії. При доповненю вимагають іспиту з ручних робіт, співу, гімнастики, а педагогіки і дидактики і практичної лекції. Для тих ліцеанток, що хотять доповнити матуру у учительській семінарії, зорганізований при ліцею приготуєлючий курс для доповнення семінарийної матури. З матурою ліцеальною може абитурантка піти на рік до торговельної академії або стати ся надзвичайною слухачкою на університеті, а по 3 літах вільно їй здавати учительський іспит до ліцеїв. Ліцей дає взагалі дівчатам таке образование, що відтак можуть ся бни дальше самостійно образувати і віддавати ся тим наукам, до яких мають замілюване. Від якогось часу відзивають ся голося між членами товариства «Руский Інститут для дівчат» і між рускою суспільністю, що спосібніші і до інтензивнішої праці готові дівчата волли би посвятити ся студіям гімназияльним, а не мають до сего нагоди. Щоби вволюли волю тих родичів і дівчат рішив ся виділ руского інститута для дівчат в Перемишлі з початком вересня 1910 р. отворити попри ліцей також першу класу гімназияльну, так, що дівчата можуть вїти вигідне поміщене в Інституті і вписати ся після вподо-

би до ліцея або до гімназії! Очевидно, що так в ліцею, як в гімназії учити будуть фахові учительські сили, а крім того кожда учениця буде мати нагоду учити ся і музики, ручних робіт, співу і т. д. Гімнастика і рисунки будуть предметами обовязкової науки. Сих кілька слів подає виділ Руского Інститута для дівчат в Перемишлі до відома родичів і опікунів, що хотіли би дівчата віддати під добру опіку до Інститута і записати до школи, до якої дівчата мають охоту і спосібности.

— **З почти.** На час треваня загальної вистави польської штуки у Львові с. в. від 20. мая с. р. почавши буде відкритий на повиставовій площі ерарияльвий ц.к. уряд почтовый і телеграфічний з урядженем з назвою Львів 18. Сей уряд буде займатися цілковитою службою надавчою і віддавчою з виїмком служби почтової каси шадничої.

Посмертні оповідки.

— **Зофія Шишкевичева** упокоїла ся в Камівці струмилової дня 19. с. м. в 64. р. житя. В. І. п.!

Телеграми

в дня 25. мая.

Рим. Парлямент ухвалив війсковий етат аж по заяві міністра війни, що будова фортифікацій на австрійській границі буде переведена в найкоротшім часі.

Царгород. Міністер війни оголошує, що на сезене в Інеку (Альбанія) піддало ся.

ЛІЧНИЦЯ Д-РА ТАРНАВСКОГО В КОСОВІ (за Коломиєю)

зел. станція Заболотів (Галичина).
ОТВОРЕНА ВІД 1. МАЯ ДО КІНЦЯ ЖОВТНЯ

143(11—15)

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 16. до 31. мая 1910.

Найгарнійша сензация.

Шоленно о 8. год. вечер представлене. В неділі і св'ята 2 представлення о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представлене. Білети вчасніше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Ол. Барвіньский. Историчвий огляд засновин Народного Дѣлу у Львові (на основі жерел). — Ціна 80 сотків.

Ол. Барвіньский. З останних детиліть XIX ад віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego listk Edw. Gniewosza, szefa sencyjnego ministerstwa wyznań i ośw. do Alexdra Barwińskiego. — Ціна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніщинського Байди). Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідія, переклад Сердешного — Ціна 1 К.

Григорій С. Скворода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирена. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймишка, повість. — 60 с.

Проф. Ратміров, повість Мордовця. — 40 с.

Оржешко, Великий, новеля. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслава“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

22 комнат у віллі

комплетно і гарно умебльованих враз з постелию для П. Т. недужих до винайму в кліматичній місцевости **ТРУСКАВЦИ** враз з цілим утриманем по як найприступнійших цінах. З замовленнями треба зголошувати ся до Дирекції «Народної Гостинниці» у Львові ул. Костюшка ч. 1. — — — 135 (17—25)

Образи Шевченка, Хмельницького, Котляревського, Лисенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К. Краватки, гердани, сорочки, фартушки, шапки сокільські і козацькі, альбоми, перфуми, спинки ббашки і шпильки з гербом, тутки і паперці різного рода поручають. — *Склади „Сокільського Базару“ у Львові, Стрию і Станіславові.*

Товариство взаїмного крегитуму

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20.

Телефон ч. 788.

засноване при Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“ в р. 1895 на підставі закона о стоваришенях в р. 1873.

Одвічальність членів обмежена до подвійної висоти уділу.

Цілею Товариства є уділюване кредиту своїм членам рільникам обезпеченим в „Дністрі“ від більше літ.

Проценти від вкладок 4%, без потручення податку рентового.

Вкладки приймає і виплачує Каса Дирекції Товариства в годинах урядових, від 8. до 2. год. в полудне.

Конто в Щадниці почтової ч. 35.527.

Конто жирове в банку австро-угор.

Вкладки щадничі К 3,721.268.—

Уділи членські К 284.195.—

Позички уділені К 3,471.478.—

Канцелярії Товариства отворені перед полуднем.

B. HERDER FERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33:

— **Der Sozialismus.** Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3'60; geb. in Leinw. M., 4'30. (K. 4'32, geb. im Leinw. K 5'16).

— **Egger Augustinus.** Der Klerus und die Alkoholfrage. Auflage 4. K —48.

— **Ehrle Franz, S. J.,** Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege. K 2'16.

— **Meyer Theodor, S. J.,** Die christlichethischen Socialprinzipien und die Arbeiterfrage. 4. Aufl. K 1'56.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J.,** Arbeitsverlag und Streik. 4. Aufl. K —72.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J.,** Die soziale Not und der kirchliche Einfluss. 4. Auflage K —96.

— **Das Privateigentum als soziale Institution.** 2. Aufl. K 2'16.

— **Cathrein Viktor, S. J.,** Die Frauenfrage. 3. Aufl. K 2'88. geb. in Leinw. K 3'48.

— **Das Paradies der Sozialdemokratie,** so wie es wirklich sein würde. Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K —24.